

**Державна наукова установа
"Книжкова палата України імені Івана Федорова"**

Аналітичний огляд

**"Бібліометричний аналіз публікацій з питань
книгознавства на сторінках журналів
і періодичних збірників 2004—2010 рр."**

Київ

Мета роботи — забезпечення галузі інформацією про публікації з журналів і продовжуваних збірників про стан і тенденції розвитку книжкової справи, друкованих ЗМІ.

Метод дослідження — системний аналіз, бібліографічне виявлення, відбір, бібліографічна характеристика й групування публікацій з питань книгознавства.

На початковій стадії дослідження розроблено методика відбору й систематизації записів зі зведених баз даних "Літопис журнальних статей", "Літопис рецензій" 2004—2010 рр., що складається з таких етапів:

- визначення основних та додаткових рубрик УДК, за якими систематизувалися публікації зазначеної тематики у зведених базах даних;

- відбір записів у межах визначених рубрик УДК;

- аналіз ступеня відповідності відібраних записів зазначеній тематиці;

- формування переліку тематичних рубрик;

- розподіл відібраних записів за тематичними рубриками;

- часткова перевірка джерел *de visu* з метою уточнення змісту публікації;

- бібліометричний та науометричний аналіз тематичних баз даних.

Записи систематизовано за такими тематичними рубриками:

— загальні питання книгознавства;

— історичні розвідки;

— бібліографія книгознавства;

— фондознавство, бібліотечне книгознавство;

— статистка друку;

— видавнича справа, книгорозповсюдження;

— ЗМІ: історія, сучасний стан;

— персоналії книгознавців, видавців, журналістів.

На основі наукового аналізу відібраних записів і вибіркового науково-бібліографічного опрацювання журналів, періодичних і продовжуваних збірників *de visu*, що пройшли державну реєстрацію в Книжковій палаті України впродовж 2004—2010 років, сформовано тематичну базу даних публікацій з журналів, періодичних і продовжуваних збірників з питань книгознавства. Описи рецензій з журналів, періодичних і продовжуваних збірників включалися в тематичну базу даних у повному обсягу.

У таблиці В.1 показано розподіл журнальних публікацій (з урахуванням рецензій) за роками.

Таблиця В.1 — Розподіл журнальних публікацій за роками (статті та рецензії)

Рік	Статті	Рецензії	Всього за роками
2004	38	414	452
2005	149	327	476
2006	38	370	408
2007	167	567	734
2008	174	517	691
2009	209	543	752
2010	344	161	505
Всього:	1119	2899	4018

У діаграмі В.1 представлено процентне співвідношення бібліографічних записів за індексами УДК.



Діаграма В.1 — Розподіл публікацій за основними та додатковими рубриками УДК

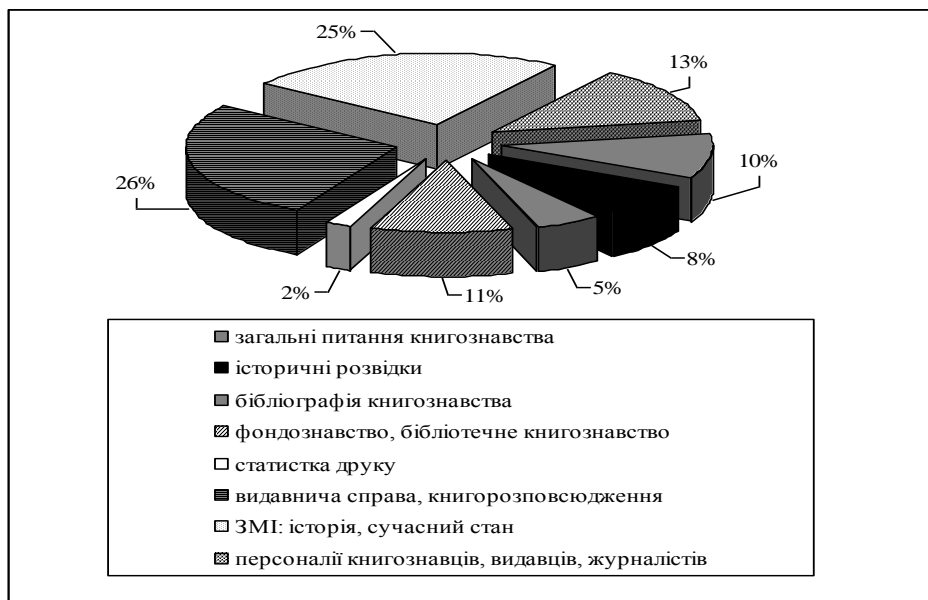
Відбір записів з електронної бази даних "Літопис журнальних статей" здійснено за основними та додатковими індексами УДК:

- 002 Друк загалом. Документація. Науково-технічна інформація — 204 записи (18,2%);
- 01 Бібліографія і бібліографічні посібники. Каталоги — 80 записів (7,1%);
- 02 Бібліотечна справа. Бібліотекознавство — 155 записів (13,9%);
- 030 Довідкові видання загального типу — 4 записи (0,4%);
- 050 Серіальні видання — 6 записів (0,5%);
- 061 Організації та інші типи об'єднань. Товариства. Асоціації. Конгреси. Виставки. Фірми. Наукові установи — 20 записів (1,8%);
- 069 Музеї — 5 записів (0,4%);
- 070 Газети. Преса. Журналістика — 301 запис (26,9%);
- 09 Рукописи. Раритети і рідкісні книги — 64 записи (5,7%);

— 655 Поліграфічна промисловість. Видавнича справа. Видавництва. Книжкова торгівля — 280 записів (25%).

На основі відібраних за індексами УДК та проаналізованих записів їх систематизовано у відповідності розроблених тематичних рубрик.

У діаграмі В.2 представлено процентне співвідношення записів за тематичними рубриками.



Діаграма В.2 — Розподіл записів за тематичними рубриками

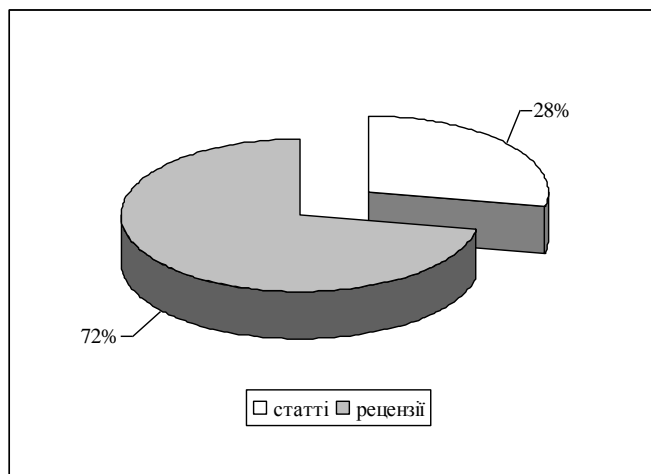
- загальні питання книгознавства — 107 записів (10%);
- історичні розвідки — 89 записів (8%);
- бібліографія книгознавства — 59 записів (5%);
- фондознавство, бібліотечне книгознавство — 119 записів (11%);
- статистика друку — 18 записів (2%);
- видавнича справа, книгорозповсюдження — 301 запис (27%);
- ЗМІ: історія, сучасний стан — 283 записи (25%);
- персоналії книгознавців, видавців, журналістів — 143 записи (13%).

На основі тематичної бази даних складено список журналів, що публікують матеріали зазначеної тематики (125 назв): Актуальні питання культурології; Актуальні проблеми державного управління; Актуальні проблеми міжнародних відносин; Актуальні проблеми слов'янської філології; Архіви України; Березіль; Бібліотеки національних академій наук: проблеми функціонування, тенденції розвитку; Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія; Бібліотечна планета; Бібліотечний вісник; Бібліотечний форум України; Брега Тавриды; Бумага и жизнь; Визвольний шлях ; Вища освіта України; Вісник Національної академії державного управління при Президентові України; Вісник геодезії та картографії; Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв; Вісник економічної науки України; Вісник Книжкової палати; Вісник Львівського університету; Вісник Національної

академії наук України; Вісник Національної академії оборони України; Вісник Одеського національного університету; Вісник Харківської державної академії культури; Вісник Чернігівського державного педагогічного університету; Вітчизна; Віче; Волинь-Житомирщина; Всесвіт; Гілея; Гуманізація навчально-виховного процесу; Держава та регіони; Дзвін; Дивослово; Директор типографії; Довкілля та здоров'я; Доповіді НАН України. Серія Математика, природознавство, технічні науки; Друкарство; Економіка і прогнозування; Економіка України; Економіст; Журналіст України; Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника; Записки Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника; Засоби навчальної та науково-дослідної роботи; Збірник наукових праць / Ін-т пробл. моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України; Збірник праць Науково-дослідного центру періодики; Історичний журнал; Історіографічні дослідження в Україні; Квалілогія книги; Київ; Київська старовина; Культура і сучасність; Культура народів Причорномор'я; Культура України; Лінгвістика; Літопис Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького; Медієвістика; Міліція України; Містобудування та територіальне планування; Мовознавство; Моделювання та інформаційні технології; Мультиверсум. Філософський альманах; Наука і освіта; Наука та наукознавство; Наука. Релігія. Суспільство; Наукові записки / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України; Наукові записки / Укр. акад. друкарства; Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка; Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського; Нові технології; Образотворче мистецтво; Освіта і управління; Пам'ять століть; Персонал; Питання історії науки і техніки; Південний архів. Історичні науки; Поліграфія і видавнича справа; Політичний менеджмент; Право і безпека; Право України; Правова інформатика; Прикладна механіка; Проблеми історії України: факти, судження, пошуки; Проблеми науки; Проблеми підвищення ефективності інфраструктури; Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу; Регіональна бізнес-економіка та управління; Регіональна економіка; Рідна школа; Рукописна та книжкова спадщина України; Сіверщина в історії України; Сіверянський літопис; Слово і час; Сторінки воєнної історії України; Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї; Сучасність; СФД (Страховий фонд документації); Теорія та методика фізичного виховання; Теорія та практика державного управління; Теорія та практика інтелектуальної власності; Технологія і техніка друкарства; Тиждень; Трибуна; Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика; Українознавство; Українська біографістика; Українська мова; Українська мова і література в школі; Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах; Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку; Українська термінологія і сучасність; Український археографічний щорічник. Нова серія; Український визвольний рух; Український географічний журнал;

Український історичний журнал; Український медичний часопис; Українсько-македонський науковий збірник; Фізіологічний журнал; Філологічні студії; Філософська думка; Формування ринкових відносин в Україні; Формування ринкової економіки; Шкільна бібліотека.

У діаграмі В.3 представлено процентне співвідношення статей та рецензій з журналів, періодичних та продовжуваних збірників.



Діаграма В.3 — Співвідношення статей та рецензій з журналів, періодичних та продовжуваних збірників

За результатами кількісного аналізу з'ясовано, що більшу частину журнальних публікацій зазначеної тематики складають рецензії на твори друку: 2899 записів (72%) від загальної кількості записів у тематичній базі даних: на книги, видані в Україні — 2707 записів (93,6%), на зарубіжні видання (Росія, Литва, Латвія, Словаччина, Чехія, Білорусь, США, Китай, Німеччина, Канада, Азербайджан, Казахстан, Польща) — 186 записів (6,4%).

Висновки: за результатами аналізу тематичної бази даних "Статті з журналів, періодичних і продовжуваних збірників з питань книгознавства" з'ясовано, що найбільша кількість публікацій з журналів, періодичних та продовжуваних збірників (з урахуванням рецензій) припадає на 2007 (734 записи) та 2009 (752 записи) роки; більшу частину становлять рецензії на вітчизняні та іноземні видання — 72% від загальної кількості записів у тематичній базі даних; за тематикою лідирують публікації з питань видавничої справи та книгорозповсюдження — 301 запис (27%), друге місце належить статтям, присвяченим друкованим ЗМІ — 283 записи (25%), третє місце посідають матеріали про діяльність книгознавців, видавців, журналістів (персоналії) — 143 записи (13%). Незначною кількістю представлені статистичні (18 записів або 2%) та бібліографічні (59 записів або 5%) дослідження з питань книгознавства.